



**Jeden člověk sestupoval z Jeruzaléma do Jericha
a octl se mezi lupiči.**



**Jeden člověk sestupoval z Jeruzaléma do Jericha
a ocitl se mezi lupiči.**

15. NEDĚLE V MEZIDOBÍ CYKLU C

Evangelium (Lk 10,25-37)

Jeden znalec Zákona povstal, aby přivedl Ježíše do úzkých, a zeptal se ho: „Mistře, co nám dělat, abych dostal věčný život?“ (Ježíš) mu řekl: „Co je psáno v Zákoně? Jak tam čteš?“ On odpověděl: „Miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší, celou svou silou i celou svou myslí, a svého bližního jako sám sebe.“ Řekl mu: „Správně jsi odpověděl. To dělej a budeš žít.“ Ale on se chtěl ospravedlnit, a proto se Ježíše zeptal: „A kdo je můj bližní?“ Ježíš se ujal slova a řekl: „Jeden člověk sestupoval z Jeruzaléma do Jericha a octl se mezi lupiči. Ti ho o všechno obrali, zbili, nechali napolo mrtvého a odešli. Náhodou šel tou cestou nějaký kněz; viděl ho, ale vyhnul se mu. Stejně i jeden levita přišel k tomu místu; viděl ho, ale vyhnul se mu. Také jeden Samaritán přišel na své cestě k němu, viděl ho a bylo mu ho líto. Přistoupil k němu, nalil mu do ran oleje a vína, obvázal je, vysadil ho na svého soumara, dopravil do hostince a staral se o něho. Druhého dne vytáhl dva denáry a dal je hostinskému se slovy: ‘Starej se o něho, a co vynaložíš navíc, já ti doplatím, až se budu vracet.’ Co myslíš, kdo z těch tří se zachoval jako bližní k tomu, který se octl mezi lupiči?“ On odpověděl: „Ten, kdo mu prokázal milosrdenství.“ A Ježíš mu řekl: „Jdi a stejně jednej i ty!“

K POROZUMĚNÍ TEXTU

Jádrem textu není „největší přikázání“, ale podobenství o milosrdném Samaritánu, proto se zaměříme na tento text. Přesněji řečeno se nejedná o podobenství v pravém slova smyslu, ale o vyprávění – příklad.

Ale on se chtěl ospravedlnit, a proto se Ježíše zeptal: „A kdo je můj bližní?“

Jak chápat výraz „ospravedlnit se“? Učitel zákona chce ospravedlnit to, že položil otázku, na kterou znal odpověď. Jeho následující otázka („kdo je můj bližní?“) byla probírána v židovských školách. Snahou bylo vyložit místo z Lv 19,18 : „Budeš milovat bližního svého jako sebe sama“ (jako bližní byl chápán Izraelita a cizinec, který přebývá jako přistěhovalec v Izraeli). K této kontroverzní záležitosti Ježíš zaujme určitý postoj skrze obrazné vyprávění, a to způsobem zcela nečekaným.

Náhodou šel tou cestou nějaký kněz; viděl ho, ale vyhnul se mu. Stejně i jeden levita přišel k tomu místu; viděl ho, ale vyhnul se mu. Proč se kněz a levita vyhnuli tomu ubožákovi? Text o tom nic neříká. Jen se konstatuje holý fakt, bez uvedení motivace. Někdy se v komentářích uvádělo, že se kněz a levita vyhýbají ležícímu ubožákovi, aby se nestali obřadně nečistými (v případě, že by se dotkli mrtvol). Toto vysvětlení neobstojí, protože oni

nekráčeli do Jeruzaléma, nýbrž se právě vraceli odtamtud. Navíc v textu se neříká, že to byl člověk mrtvý, ale polomrtvý. Jiný výklad vycházel z toho, že zrovna kněz a levita se ukazují ve špatném světle: není snad text polemikou vůči kněžím a obětem? Ani toto neobstojí. Lukáš má velkou úctu k chrámu a kněžím (1,5-25; 5,14; 17,14; 24,53).

Také jeden Samaritán přišel na své cestě k němu, viděl ho a bylo mu ho líto. Přistoupil k němu, nalil mu do ran oleje a vína, obvázal je, vysadil ho na svého soumara, dopravil do hostince a staral se o něho. Tím, že zde vystupují „tři třídy“ (kněz, levita a Samaritán), se chce pravděpodobně zrcadlit a obměnit tehdejší běžné rozdělení na „kněze, levity a lid“. Záměnou „lid – Samaritán“ je vyvoláno určité překvapení. Samaritáni byli považováni za odpadlíky, byli pohrdáni a vyloučeni ze společenství Izraele. A právě tento odpadlík se zachová jako spravedlivý. Milosrdné počínání tohoto člověka se popisuje pomocí čtrnácti sloves (dvakrát sedm: sedmička je přitom číslo plnosti). A je zajímavé, že sedm sloves se vyskytuje v podobenství o milosrdném otci (Lk 15,20), aby se vyjádřilo rovněž plné přijetí (a jak Samaritán, tak i otec pojali lítost). Štědrost Samaritána je v příkrém kontrastu k netečnosti kněze a levity. Vyprávění se tedy vposledku točí kolem základního kontrastu „nic/všechno“.

„Co myslíš, kdo z těch tří se zachoval jako bližní k tomu, který se octl mezi lupiči?“ On odpověděl: „Ten, kdo mu prokázal milosrdenství.“ A Ježíš mu řekl: „Jdi a stejně jednej i ty!“ Od otázky „kdo je můj bližní?“ (kterému prokázat milosrdenství – bližní jako objekt) Ježíš přechází k jiné otázce: „Kdo se zachoval jako bližní?“ (bližní jako subjekt) A dále je zajímavé, že Ježíš nevstupuje do „hnidopišské“ diskuse o tom, komu prokázat milosrdenství a komu ne. Onen polomrtvý člověk není identifikován jako Izraelita, pohan nebo Samaritán. Tímto vyprávěním se uskutečňuje přechod od teoretické otázky („kdo je můj bližní“ – perspektiva abstraktní a „neangažovaná“, na rovině vědění) k praktické výzvě („jdi a jednej stejně tak“). Z roviny vědění jsme přešli na rovinu jednání. Učitel zákona očekával teoretické objasnění a místo toho se dočkal výzvy k angažovanosti. Láska k bližnímu je především angažovanost, otevřenost k druhému. „Kdo je můj bližní?“ – toto vyprávění mi říká, že bližního najdu na své cestě – a já budu (resp. nebudu) tím bližním. Perspektiva už není teoretická a statická, ale konkrétní a dynamická. Láska k bližnímu není „problémem“, který se má prodebatovat, ale hodnotou, která se má žít. Bližním se stanu tomu, kdo mě nejvíc potřebuje.

SHRNUTÍ

Ten, kdo se v tomto úryvku přibližuje ke Kristu, není dobře disponovaný. Pán jej odkazuje na to, co on už zná (je to zákoník): samotný zákon ukazuje to, co je třeba naplnit. Tento právník pak klade další otázku: „Kdo je můj bližní?“ A Ježíš neodpovídá na tuto otázku, ale na jinou, daleko důležitější: „Jak se staneš ty bližním?“

VÝZVA NA TÝDEN

Zamysleme se

Mladší:

Když chce Ježíš znalci zákona vysvětlit, kdo to je bližní, vypráví příběh o Samaritánovi. V tomto příběhu jsou pro nás důležité dvě věci: 1. Všimát si těch, kterým se něco přihodilo, kteří pláčou nebo jsou smutní a 2. Něco pro ně udělat... Tyhle dvě věci jsou hodně důležité – jedna bez druhé nestačí. Zkus tedy vždycky obě dvě: všimát si a něco udělat. Pak svět kolem nás může být zase o něco krásnější.

Starší:

Znalec zákona se ptá Ježíše, kdo je jeho bližní. Ten mu odpovídá podobenstvím o milosrdném Samaritánovi. Slovo bližní poukazuje nejdříve na prostor, ve kterém jsou lidé blízko sebe. Pak by se ale zdálo, že je bližních v podobenství poměrně hodně: lupiči a poutník, zbitý poutník a kněz, zbitý poutník a levita, zbitý poutník a Samaritán... Jen jeden z nich je však poutníkovi blízký svým srdcem – a tím je Samaritán. Teprve tato blízkost znamená být někomu skutečně bližním. Teprve tato blízkost znamená s tím druhým soucítit a být ochoten pro něj také něco udělat.

Zkusme si

Mladší

Pomáhat raněným je v naší zemi povinnost, a tak bychom si už měli umět aspoň trochu poradit. Víš, co máš dělat, když najdeš zraněného člověka? Co uděláš první? Znáš čísla, na která je třeba volat?

Starší

Naučte se nějaký prvek první pomoci, který jste dosud neuměli. Vymyslete, jak byste pomocí současných zásad ošetřili zraněného člověka z dnešního příběhu.

15. neděle v mezidobí cyklu C
Lk 10,25-37



15. neděle v mezidobí cyklu C
Lk 10,25-37



15. neděle v mezidobí cyklu C
Lk 10,25-37



15. neděle v mezidobí cyklu C
Lk 10,25-37



15. neděle v mezidobí cyklu C
Lk 10,25-37



15. neděle v mezidobí cyklu C
Lk 10,25-37



15. neděle v mezidobí cyklu C
Lk 10,25-37



15. neděle v mezidobí cyklu C
Lk 10,25-37

